

Miljö- och
samhällsbyggnadsförvaltningen
Johan Svensson

2025-02-25

Dnr SBN 2023-839
Dnr KS 2023-1028

Samhällsbyggnadsnämnden

Motion (MP) - Ren luft i stadskärnan - inför miljözoner för att minska luftföroreningarna, svar

Förslag till samhällsbyggnadsnämndens beslut

1. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Avslå motionen i sin helhet med hänvisning till att tillgängligheten till innerstaden skulle begränsas.

Ärende

Gunnar Gustafsson (MP) och Predrad Pucar (MP) föreslår i en motion daterad 2023-11-16 att:

Linköping från och med 2028 i innerstaden inför miljözon klass 3 enligt Transportstyrelsens klassificering, dvs att endast elfordon, bränslecellsfordon och gasfordon får köras. När det gäller tunga fordon får även laddhybrider köras om fordonet uppfyller utsläppskraven för Euro VI.

I motionen påtalas att nationer och städer gemensamt måste ta ansvar för att bromsa den globala uppvärmningen genom att minska koldioxidutsläpp men även motverka långvarig exponering av luftföroreningar från trafiken som orsakar hälsoproblem.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen instämmer i de goda intentionerna i motionens förslag. Miljözon finns i flera olika utföranden och har framför allt effekt på halterna av kvävedioxid (NO₂). Effekten på luftföroreningar, såsom PM10-halterna, är lägre då miljözonsbestämmelserna inte begränsar dubbdäcksanvändandet (partiklar som kommer från däckslitage).

Med en forcerad tidsplan riskerar city och dess näringsliv att tappa attraktionskraft. Enligt 2022 års statistik från Trafikanalys över antal registrerade fordon i Linköpings kommun skulle 63 548 av 78 558 uteslutas vid ett eventuellt införande av miljözon klass 3.

Trafikplanen för Linköpings innerstad (antagen av kommunfullmäktige mars 2022) beskriver att innerstaden är ett viktigt lokalt och regionalt centrum som ska vara lätt att nå för både kommunens och regionens invånare. Linköpings innerstad och stadskärna är också av stor betydelse för hur hela kommunens attraktivitet och konkurrenskraft uppfattas. En tillgänglig och attraktiv innerstad är därför viktig för kommunens framtida utveckling. Trafikplanen anger att bilvägnätet ska utformas för att ge tillgänglighet till stadens större målpunkter och till de centrala parkeringsanläggningarna. En av huvudinriktningarna i trafikplanen är att Innerstaden ska vara nåbar för alla.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen är positiva till att i framtiden fortsätta bevaka och utreda möjligheter rörande miljözon men föreslår att motionen i sin helhet avslås.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse - Motion (MP) - Ren luft i stadskärnan - inför miljözoner för att minska luftföroreningarna, svar, 2025-02-25

Bilaga - Motion (MP) - Ren luft i stadskärnan - inför miljözoner för att minska luftföroreningarna

Bakgrund

Utvecklingen av miljöanpassningar för personbilar har gått snabbare än vad man trott och utsläppen av halterna NO_x och kvävedioxid (NO₂) har minskat i snabb takt. Det kommer dock dröja längre för den tunga trafiken att ställa om till fordon med nollutsläpp. Därmed ökar den tunga trafikens andel av ovan nämnda halter, som överlag sjunker i hela landet.

Linköpings kommun har mätt kvävedioxid (NO₂) på Hamngatan sedan 2021. Halterna har hållit en god marginal till miljökvalitetsnormerna för NO₂ (lagstiftade gränsvärden). Alla luftföroreningar oavsett nivåer kan dock påverka vår hälsa. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har ett pågående arbete med att ta fram ett åtgärdsprogram för att minska luftföroreningarna på Hamngatan och samråd av åtgärdsprogram för partiklar, PM₁₀ presenteras i mars-nämnden 2024.

Enligt bestämmelser i trafikförordningen (1998:1276) är det möjligt för kommuner att införa miljözon klass 1 för tunga fordon, miljözon klass 2 för lätta fordon samt miljözon klass 3 med särskilt hårda utsläppskrav för både lätta och tunga fordon. Syftet med miljözoner är att utesluta äldre eller vissa typer av fordon för att förbättra miljön i särskilt utsatta och känsliga områden och gator.

De som berörs vid ett införande av miljözon klass 3 är näringslivet i city, besökare, boende, taxiverksamhet, bussar för turist- och beställningstrafik, kollektivtrafiken, transport- och leveransverksamheter. Bussmodeller, avsedda för turist- och beställningstrafik som uppfyller kraven för miljözon 3 existerar i princip inte på marknaden i dagsläget.

Att införa miljözon klass 3 under 2028 medför att city och dess näringsliv riskerar att tappa attraktionskraft. Tillgängligheten till innerstaden skulle vid ett införande begränsas kraftfullt, endast ca 20% (statistik 2022) av alla registrerade fordon i Linköpings kommun skulle i dagsläget ha möjlighet att färdas i innerstaden och angöra stadens parkeringshus.

Omställningen skulle också kräva att man ser över nödvändig utbyggnad av laddinfrastruktur i form av elstolpar för att säkerställa olika fordonsslags behov, vilka skiljer sig åt mellan personbilar, lastbilar och bussar.

Delaktiga avdelningar inom Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen gällande framtagandet av svar för aktuell motion är Stadsmiljöavdelningen och Miljöavdelningen.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen är positiva till att i framtiden fortsätta bevaka och utreda möjligheter rörande miljözon men föreslår att motionen i sin helhet avslås.

Ekonomiska konsekvenser

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Kommunala mål

Ett växande Linköping med ett starkt näringsliv

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Beslutet bedöms inte påverka jämställdheten varför ingen jämställdhetsanalys har genomförts.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad

Kommunledningsförvaltningen

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Paul Håkansson

Leif Lindberg

Beslutet skickas till:
Gunnar Gustafsson (MP)
Predrad Pucar (MP)